

Sygn. akt II S 10/12

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSA Andrzej Kot

Sędziowie SSA Cezariusz Baćkowski (spr.)

SSA Jerzy Skorupka

Protokolant Aldona Zięta

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej (del. do Prok. Apel) Beaty Sokołowskiej

po rozpoznaniu skargi **T. T.**

na przewlekłość postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową we W. (sygn. akt: V Ds 73/09)

po wysłuchaniu wniosku prokuratora

na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17.06.2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. Nr 179, poz. 1843 z późn. zm.)

p o s t a n o w i a

1. oddalić skargę.

2. zasądzić od T. T. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania.

UZASADNIENIE

W dniu 12 marca 2012 r. T. T. wniósł o stwierdzenie przewlekłości postępowania przygotowawczego w sprawie V Ds 73/09 toczącej się w Prokuraturze Okręgowej we W., gdzie jest podejrzany o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 1 k.k., art. 272 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 296 § 2 i 3 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i przyznanie od Skarbu Państwa 20.000 zł.

Z treści uzasadnienia skargi wynika, że T. T. upatruje przewlekłość postępowania przygotowawczego w niepodejmowaniu przez prokuratora czynności o jakich mowa w art. 331 § 1 k.p.k. pomimo tego, że w dniu 4 stycznia 2012 r. zostało wydane postanowienie o zamknięciu śledztwa.

Prokurator Apelacyjny we W. reprezentujący Skarb Państwa wniósł o oddalenie skargi. Uzasadniając swe stanowisko wskazał, że brak akt głównych pozostających w dyspozycji Sądu w związku z postępowaniami zażaleniowymi uniemożliwił prokuratorowi sporządzenie aktu oskarżenia. Podniósł nadto, iż w związku z zakończeniem postępowania przygotowawczego skarga na przewlekłość tego postępowania jest bezprzedmiotowa i jako taka powinna być odrzucona.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga T. T. na przewlekłość postępowania przygotowawczego w sprawie V Ds 73/09 Prokuratury Okręgowej we W. okazała się niezasadna i jako tak została oddalona.

Na początku należało odnieść się do wniosku prokuratora o odrzucenie skargi z powodu jej wniesienia po ukończeniu postępowania którego dotyczy. Odwołując się do poglądów doktryny (P. Górecki, S. Stachowiak, P. Wiliński, Skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego i sądowego. Komentarz, Oficyna 2010 r., teza 13 do art. 2 ustawy o skazanej (...) prokurator wskazuje, że terminem końcowym do obliczenia przewlekłości postępowania przygotowawczego winno być jego zakończenie, co w wypadku śledztwa utożsamia z wydaniem postanowienia o jego zamknięciu.

Sąd Apelacyjny nie podziela tego stanowiska jak bowiem słusznie i przekonująco wywiódł Sąd Najwyższy (uchwała składu siedmiu sędziów z 31 marca 2011 r., KZP 2/10, OSNKW 2011 r., z. 4, poz. 31) „tok postępowania przygotowawczego w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.), kończy uprawomocnienie się postanowienia prokuratora prowadzącego lub nadzorującego to postępowanie o jego umorzeniu”.

W postanowieniu z dnia 21 lipca 2009 r., WSP 1/09 Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał (OSNKW 2009 r., z. 9, poz. 79), że skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego jest wniesiona w terminie, czyli w „toku postępowania” w rozumieniu art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17.06.2004 r. o skardze (...) jeżeli złożona zostanie do czasu prawomocnego zakończenia tego postępowania, albo skierowania do sądu aktu oskarżenia, bądź wniosków z art. 324 § 2 k.p.k. lub art. 336 § 1 k.p.k., w tym również po uzupełnieniu śledztwa (dochodzenia) dokonanego po zwrocie sprawy prokuratorowi gdy staje się ponownie jego gospodarzem.

Takie ujęcie zapewnia realność i skuteczność realizacji prawa człowieka do rozpoznania jego sprawy w rozsądnym terminie, aż do jej ostatecznego ukończenia, co gwarantuje konstytucja i ratyfikowane traktaty międzynarodowe. Przeciwnie twierdzenia prokuratora są nietrafne.

Oceniając zasadność skargi T. T. trzeba wskazać, że stosownie do art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17.06.2004 r. o skardze (...) sprecyzował on, iż chodzi o brak czynności prokuratora w postępowaniu przygotowawczym V Ds 73/09 Prokuratury Okręgowej we W. po tym jak w dniu 4 stycznia 2012 r. wydane zostało postanowienie o zamknięciu śledztwa (tom LXXVI).

Zgodnie z art. 331 § 1 k.p.k. w ciągu 14 dni od daty zamknięcia śledztwa prokurator sporządza akt oskarżenia albo wydaje postanowienie o umorzeniu, zawieszeniu albo uzupełnieniu śledztwa (inny jeszcze decyzję prokuratora przewiduje art. 324 k.p.k. co w niniejszej sprawie nie ma zastosowania). To prawda, że termin do podjęcia decyzji co do dalszego toku postępowania ma charakter instrukcyjny. Nie wynika stąd jednak, że może być on dowolnie przekraczany przez prokuratora. Ma on bowiem również charakter gwarancyjny co dostrzega skarżący, a pomija prokurator w odpowiedzi na skargę.

Podjezrzany którego prawa osobiste, czy niekiedy (jak w tym postępowaniu) majątkowe, doznaje ograniczeń z racji toczenia się postępowania przygotowawczego, ma prawo wiedzieć bez nieuzasadnionej zwłoki jaki będą dalsze losy tego postępowania oddziałującego na niego nie tylko w sferze wolności, ale i społecznej. Kwestia czasu wydania postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym wobec T. T. przez prokuratora nie ma znaczenia dla oceny zasadności skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Sąd Apelacyjny nie czuje się też uprawniony do badania w niniejszym postępowaniu motywów wydania tego orzeczenia i jego trafności.

Stosownie do art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 1 i 1a ustawy o skardze (...) naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, ma miejsce wówczas gdy skutek działań lub zaniechań sądu lub prokuratora postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności prawnych i faktycznych. W szczególności w wypadku postępowania przygotowawczego ocenie podlega terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez prokuratora w celu zakończenia postępowania przygotowawczego

przy uwzględnieniu charakteru sprawy, stopnia jej faktycznej i sprawnej zawartości, znaczenia dla skarżącego rozstrzyganych w niej zagadnień oraz zachowanie stron w szczególności zarzucającej przewlekłość (art. 2 ust. 2 cyt. ustawy).

Jak wydać przewlekłość postępowania jest kategorią obiektywną, niezależną od odpowiedzialności „winy” organu będącego gospodarzem postępowania. Obowiązkiem państwa jest zagwarantowanie by sprawy osób podległych jego jurysdykcji toczyły się bez zbędnej zwłoki (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 6.01.2006 r., III SPP 154/05 i cyt. tam orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz poglądy doktryny).

Nie mają więc znaczenia z perspektywy rozsądnego terminu rozpatrzenia sprawy kwestie natury organizacyjno-technicznej, jak choćby podnoszony przez prokuratora brak akt śledztwa spowodowany przedstawieniem ich sądowni rozpoznającemu wniesione zażalenia. Gospodarz postępowania musi je tak zorganizować, choćby poprzez sporządzenie odpowiedniej liczby kopii akt także poświadczonych za zgodność z oryginałem, by konieczność przedstawienia ich innemu organowi nie tamowała toku jego czynności.

Sąd Apelacyjny w tym składzie nie podziela również cytowanego przez prokuratora zapatrywania, że treść art. 293 § 2 zd. II k.p.k. upoważnia do twierdzenia, iż rozpoznanie zażalenia na postanowienie prokuratora o zabezpieczeniu majątkowym wydanego w postępowaniu przygotowawczym musi mieć miejsce w toku tego postępowania. Z pewnością z obowiązku przekazania takiego zażalenia do rozpoznania w ciągu 48 godzin (art. 463 § 2 k.p.k.) wynika, że tak będzie zwykle i właśnie potrzeba rychłego rozstrzygnięcia co do zasadności zabezpieczenia była powodem takiego uregulowania właściwości funkcjonalnej sądu rejonowego. Brak jednak racjonalnych powodów by konieczność rozstrzygnięcia tej incydentalnej kwestii tamowała możliwość podejmowania przez prokuratora decyzji merytorycznych co do głównego przedmiotu postępowania przygotowawczego i wykluczone było rozpoznanie takiego zażalenia np. po wpłynięciu aktu oskarżenia do sądu. Nie miejsce tu by wliczać wszystkie negatywne reperkusje takiego stanowiska.

W każdym razie toczenie się tego postępowania zażaleniowego do 2.04.2012 r. z czym łączy się zaangażowanie w nie prokuratora, przeczy stanowisku T. T. o braku czynności w sprawie gdzie jest podejrzanym.

Prokurator mógł też przynajmniej w początkowym okresie liczyć, że zażalenia zostaną w krótkim czasie rozpoznane stosownie do art. 463 § 2 k.p.k. i następnie będzie mógł po analizie rezultatów postępowania podjąć decyzję merytoryczną.

Słusznie też w odpowiedzi na skargę wskazano na zachowanie T. T. związane z wniesieniem zażalenia na postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym, co przedłużyło postępowanie przygotowawcze. Konieczność jego rozpoznania dodatkowo przeciągała się wskutek złożenia przez obrońcę skarżącego wniosku o odroczenie posiedzenia odwoławczego.

Nie chodzi przy tym o czynienie stronie zarzutu z realizowania prawa do wnoszenia i popierania środków odwoławczych, lecz o konstatację obiektywnej okoliczności, że takie zachowanie zarzucającego przewlekłość powodowało wydłużenie śledztwa. Sprawa jest obszerna i obecnie liczy 76 tomów oraz trzy dalsze zawierające zażalenia podejrzanych wraz z dołączonymi do nich dokumentami, dotyczy ośmiu osób podejrzanych i skomplikowanej pod względem faktycznym i prawnym materii o dużym ciężarze gatunkowym. Tak z racji przedmiotu zarzutów stawianych T. T. jak i jego zajęcia, pozycji zawodowej, sprawa ma dla skarżącego bardzo istotne znaczenie.

Z drugiej strony wskazany wyżej szeroki zakres podmiotowy i przedmiotowy sprawy, większy stopień jej komplikacji faktycznej oraz prawnej jako dotyczącej działalności podmiotów prowadzących działalność gospodarczą i bankową, świadczących usługi prawnicze przekonuje w oczywisty sposób, że w terminie z art. 331 § 1 k.p.k. niemożliwe było podjęcie przez prokuratora merytorycznej decyzji co do dalszego toku postępowania przygotowawczego, wymagającej przypomnienia i analizy obszernego materiału dowodowego, argumentów podejrzanych i ich obrońców, aktów prawnych mające zastosowanie.

W takiej sytuacji brak decyzji prokuratora przez okres od 5 stycznia 2012 r. do 12 marca 2012 r. co do dalszego toku postępowania przygotowawczego po zamknięciu śledztwa przy uwzględnieniu terminu z art. 331 § 1 k.p.k., stopnia złożoności sprawy, jej wagi i znaczenia dla skarżącego, jego zachowania się, nie pozwala stwierdzić by doszło do przewlekłości postępowania. Obecnie prokurator bez zwłoki rozstrzygnie o dalszych losach postępowania przygotowawczego.

O kosztach sądowych postępowania w przedmiocie skargi orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze.